

.....

Н А В І Д С І Ч

Орган Місцевої Організації Союзу Гетьманців Державників у Берліні

Ч. 4. Листопад - 1939.

Редагує Колегія.

Б О Г -

Г Е Т Ь М А Н -

У К Р А Ї Н А !

Павло Тичина

ВОЗДВИГНЕ УКРАЇНА СВОЙОГО МОЙСЯ

І Белий і Блок і Тсеніч і Члуєв:
Росіє, Росіє, Росіє моя!
...Стоїть сто-розтерзаний Київ,
і двісті розіпятий я.
Там скрізь уже: сонце! - співають: Месія!
Тумани, долини, болотяма путь...
Воздвигне Вкраїна свогого Мойсея. -
не може ж так бути!
Не може так бути, о, я чую, я знаю.
Під регіт і бурю, під грім од повстань
од всіх своїх нервів у степ посилаю -
поете, устань!
Чорнозем підвівся і дивиться в вічі,
і кривить обличчя в кровавий свій сміх.
Поете, любити свій край не є злочин,
Коли це для всіх! ...

.....

І-ий ЛИСТОПАДА 1918 РОКУ

Треба було довгих століть неволі, ганьби й пониження, заки відродився в Українській Нації непереможний дух - жити своїм власним незалежним життям. Треба було перейти Голгофу довгих і тяжких страждань, заки в Українському народі віджив гін Святослава Завойовника та Володимира Великого, що громили азійські орди в обороні Рідного Краю; заки віджив гін, що гнав козацькі чайки на Паргород, і гін Гетьмана Богдана, що запалив цілу Україну до боротьби проти одвічних ворогів.

З вибухом світової війни могутні кордони окупантів, вдержувані віками на багнетах, не видержали наступу поневолених і катованих народів.

Ідеал ВИЗВОЛЕННЯ І ЗЕДИНЕННЯ усіх Українських Земель в одну Самостійну Державу - ставає стихійним, підсвідомим бажанням мільйонів.

Стихія перемагала...

В той мент - в огні революції - розшматована Україна підняла прапор ЗБРОЙНОЇ БОРОТЬБИ.

І вже в 1917 році, підчас вибуху соціальної революції, стихійний і непереможний гін до самостійного життя проявився вперше на Східних Землях України. Проявився гін, що покликав українського селянина знад Дніпра до зброї захищати пращідівські землі.

Натоміць, на Західних Українських Землях, щойно на румовишах окупантини творився величній МІТ І-ГО ЛИСТОПАДА, що опісля кинув сотисячну Галицьку Армію в обійми смерти за Честь і Волю України. Змаг за буття Української Нації ішов рівночасно на всіх окупованих українських землях, щоби знак Володимира Великого, по століттях ярма, знову став Виразником Соборности й Суверенности Української Держави.

В мент, коли Січове Стрілецтво гинуло під Лисонек і Маківкою, коли встелювало своїм трупом верхи рідних Карпат у боротьбі зі с х і д н і м ворогом, як відблиск української стихії, вилонювалася нечисленна горстка - 1400 вояків і 60 старшин, - що йдучи на очайдушне діло, доконала Листопадового Зриву.

На світанку памятного дня - І-го Листопада 1918 року - українське військо роззброїло чужинецькі полки й обсадило стратегічні пункти Львова.

Світанком І-го Листопада 1918 року Львів став ВІЛЬНИМ... Чи ж можна забути той історичний день, коли прастарий Город Льва, визволений українським військом, став знову столицею Західної України? Чи можна забути той день, коли з ратушевої вежі знову замаяли жовто-сині прапори - символ рідної Влади Українського народу?

Двадцять один рік тому, як вперше по століттях страждань, нарід Західної Української вітки почур маніфест своєї Влади:

„Український Народе! Голосимо Тобі вість про Твоє визволення з віковичної неволі. Од нині Ти Господар своєї землі, вільний Горожанин Української Держави”.

Так серед небувалих радощів проминав І-ий Листопада.

Український Нарід забував про недавнє горе, леліав у серцях радість, - святкуючи великий ДЕНЬ ПОВІДІ.

А тимчасом над молодю Українською Державою нависали зловіщі ворожі хмари. Одвічні вороги української самостійности, як на Східних так і на Західних Українських Землях приправляли новий удар Українській Державі... Східній і західній вороги розуміли, що вільна Українська Держава - це смерть східньому імперіялізмові та

перечеркнення раз на завжди варшавських мрій про великодержаву „од можа до можа”. І знову два одвічні вороги України пристосували знану методу: „діли й пануй”.

Як у минулому - через ряд століть, - так і тоді - спільним фронтом - одні туманенням забріханими кличами жидо-масонської облуди, другі силою при допомозі союзників, кинулися на молоду Державу, щоб вбити її в зародку.

„Встоятись не було сили”...

Бо вже по трьох тижнях кровавих боїв, мимо великої жертвенности, надлюдських зусиль і героїзму, Українське Військо мусіло перед наступом переважаючого ворога, опустити Львів.

Поміч зі Східних Українських Земель в той час не могла прийти.

Там хмарою заливали Українську Землю ворожі орди...

Ізза браку належної пропаганди назовні, чужинний світ не розумів нас. Не розумів того, що Вільна Україна - це рівновага мира на сході Європи. Варшава, користаючи з цього, спритною і брехливою пропагандою, подаючи себе за передмуря заходу перед комунізмом, здобувала від союзних держав моральне попертя у своїх вимогах та матеріяльну поміч.

Вороги перемогли нас, а зелений столик дипломатів закріпив побіду наших ворогів на довгі роки.

Замість власної держави, замість вільного розвитку Української Нації, ми мали під польською кормиткою Тухолку, Домбе, Бересть, Бригідки, Березу, невгаваючий скрипіт шибениць і масове фізичне винищування українського населення. На других окупованих Українських Землях, через вину тих, що пішли за чужим „котлоком” - маємо нечувану в світі тиранію, замість добробуту - голод, страхіття тюремних льохів, розстріли та безупинні „мандрівки”...

Звиш двох останніх десятиків років - це для нас досвід цілих століть. Досвід, оплачений і закріплений великими жертвами Українського Народу. Тому мусимо перевести в дійсність ту тяжку науку кровавого Змагу.

Тимбільше І-ий ЛИСТОПАДА В 21-шу РІЧНИЦЮ МУСИТЬ СТАТИ ДНЕМ ПІДРАХУНКУ СОВІСТИ НАЦІЇ ТА ДНЕМ ПОКУТІ ДОКОНАНИХ ПОМИЛОК.

Не дошукуймося причин невдачі в минулих Змаганнях назовні, а визнаймо свою внутрішню невідготованість до державницького діла.

Сотні тисяч найкращих синів України - кожночасно готові були гинути на полі бою за Ідеал Самостійности. І документували вони свою відданість Батьківщині ціною власного життя. Але ізза нерозуміння ваги о д н о г о політичного проводу з державницьким знанням - Українська Держава не могла вдержатися.

Запитаймо себе, який висновок зробили ми з минулої програної за останніх 20 років? Не говоримо про поодинокі організації, а про цілість української спільности. Коли ще перед кількома місяцями міг хтось вірити, що „все добре”, то сьогодні наглядно бачить, що так воно не є.

В 1917-18 рр., коли валилися наші окупанти, Український Нарід зброєю доказував своє бажання творити незалежне життя! А сьогодні?... Сьогодні гроза самозабріханости невідповідальних людей стала в повній своїй наготі!

Зробім врешті підсумки двадцятилітньої неволі, поки ще не запізно - та приготуємося до повинности й завдань супроти Батьківщини та грядучих поколінь. Звернім увагу на о д н і с т ь Проводу, вірність йому, єдність Ідеї і Чину.

Листопадовий Зрив залишив нам вічну традицію Української Державности й традицію Збройної Боротьби з окупантами.

Листопадовий Чин залишив нам незнищимий фундамент державности,

политий і освячений кровю Борців. Фундамент, якого не сміємо нищити своєю нерозважністю, а мусимо закріпити в наших душах, прагнених вільного, самостійного життя.

Чин I-го Листопада мусить нам нагадувати в найбільш трагічні моменти для Нації, що Рідні Землі кровавляться в кігтях ворога, а Тіни впавших Вояків кличуть нас - сповнити їхній Заповіт з I-го Листопада 1918 року:

Освободім Рідні Землі й збудуємо Українську Державу, як Пам'ятник тим, що життя своє зложили на Жерти́внику Батьківщини.

М. К.

НАША ЗАХІДНЯ ЛІНІЯ ЗІГФІДА - ЛЕМКІВЩИНА Й ХОЛМЩИНА

В своєму пристрасному гоні до імперіялістичної величі небіжка Польща виявила не тільки непересічні здібности юмористичної задиркуватости, але й велику дозу канібальського апетиту, оправленого в пестрі, взористі рямці садистичної рафінерії. Вона не тільки наставляла свою жабячу лапу там, де інші підковували коней, створивши т. зв. „колоніальну лігу" й устроюючи щорічно шопки „колоніальних днів" та домагаючись і собі заморських колоній, але й у себе на землях, запродааних їй великодушними творцями ганебної слави версайського трактату, виправляла герці, гідні тільки перверзійної шляхоцької бути. Трубадури тої імперіялістичної величі покійнички - чи не були її геніяльні поети, чи месіянстичні теоретики, чи просто горбоносі творці бруково-пресових „шмоків" - і реалізатори тої величі, побренькуючі шабельками й порожними черепами панове-полковники, керманічі слабешкого вітрильника в фантазмагоріях сплоджені імперії на бурхливих водах нової Європи, всі вони рисувували свої мізки, виціджували останні соки своєї імперіялістичної снаги на творення десятків кордонів, на ділення одної Нації на десятки інших народів і племен, на ділення одної мови на десятки різних мов, на підвищування говорів-діалектів до ранги мов і деградацію живої мови 50-мільйонної Нації до ступіня діалекту, на згін вірних християн вогнем і мечем до своєї церкви, перетвореної в ятку, в якій продавалися ритуальні мізки й язики того ж імперіялізму, на ушляхотнювання своїх нещасних горожан шляхоцькими гербами й „кулками", а тих, що отягалися від „кулок" - паціфікаціями!... Справді, навіть коли не братимемо під увагу того, скільки мізкових тілець і скільки кильоватів снаги тих трубадурів і реалізаторів імперіялістичної могутности покійної Польщі зіла хочби така одна „моцарствова" кампанія, як малювання всіх плотів на зелено, то мусимо признати, що дорібок їх був прямо подивугідний.

Першими жертвами крілячої плодovitости мізків і „моцарствової" снаги польських імперіялістів були наші західні окраїни - Лемківщина й Холмщина.

Не даром князь Роман ходив походом зі своїми вірними дружинниками аж на Вислу. Не був це авантюристичний похід. Був він подиктований конечністю оборони Княжої Держави, що сягала по береги Висли, перед ворогом, що випирав його підданих з їхньої землі. І нині, по століттях трагічної історії Галицької Волости й імперіялістичної експанзивности поляків, українські лемківські села сягають майже до брам колишньої столиці Польщі - Кракова й його Вавелю.

Не даром король Данило коронувався в Дорогічині, під другою і останньою столицею Польщі. Коронувався він на своїй державній території. І не даром у запіллі тої території збудував город-кріпость Холм. І нині, по віках неволі й експансії поляків на схід, українські села й міста осталися українськими й осталися там, де вирости ще за влади славних галицьких князів і королів.

На оті українські західні землі, на Лемківщину, Холмщину й Підляшша, був звернений головний удар „моцарствової“ політики й останньої сезонної польської державности. Мабуть, прочуваючи підсвідомо сезонність своєї держави, польські уряди спішилися виявити всі свої „моцарствова“ здібности й за коротких двадцять літ встигли спробувати усіх засобів, щоб винародовити ті окраїни, щоби доказати їх історичну, етнографічну, й яку хочете приналежність до Польщі, щоби відрізати ті землі непроходимими кордонами від їх материка, щоби не пропустити туди ні українського часопису, ні української книжки, ні навіть українського молитвослова. По знищенні всякого національно-українського культурного й господарського життя тих земель, останній польський уряд додумався ще й до того, щоб греко-католицьким українським церквам Лемківщини дати кацапську адміністрацію, а православні церкви Холмщини прямо спалити, а холмських українців вислати прямо до неба на свої, римо-католицькі пашпорти.

Та кров, племінність, расова й національна єдність цих західніх окраїн з їх великим, могутнім материком - Україною, виявилися не під силу загонистої великодержавности Польщі. Польська імперія прийшла на світ мертвим цитям, а скоро по тому безчасному породі перевелася на той світ і неfortunна мати - поль. великодержавна. ДЛЯ НАС ЯСНИМ Є, ЩО ПОЛЬША ВПАЛА ВПЕРШЕ НА НАШИХ ЗЕМЛЯХ. ВПЕРШЕ РОЗБИЛА ВОНА СВОЙ ЛОБ НА НАШІ ЗАХІДНІЙ СТІНІ, НА НАШІЙ ЛІЦІ, ЗІГФРИДА, НА НАШИХ ЗАХІДНИХ ОКРАЇНАХ. ТУТ ОДТРЕПАЛА ВОНА ПЕРШИЙ СМЕРТЕЛЬНИЙ УДАР, ТУТ ПОНЕСЛА ВОНА ПЕРШИЙ ПОГРОМ, ТУТ ЇЇ „МОЦАРСТВОВА“ Й ІМПЕРІЯЛІСТИЧНА ДУХОВІСТЬ, В ЗУДАРІ З НЕПЕРЕМОЖНОЮ СИЛОЮ УКРАЇНСЬКОЇ СТИХІЇ ЛЕМКІВЩИНИ, ХОЛМЩИНИ Й ПІДЛЯШША, СТАЛА СПАРАЛІЖОВАНА. По цьому двадцятилітньому ударі остався в Польщі тільки безсильний тулуб, бездушна машина, яка могла служити як страхак, або барикадовий матеріал, для застрашування слабих і боязких, але не видержала й місяця під ударом неустрашимих. Для нашої лінії Зігфріда, що побідно видержала удари цілих віків, почалася нова доба. Наші непобідимі окраїни осталися під владою Великої Німеччини, якої представник у Варшаві, Райхскомісар Отто заявив, що УКРАЇНЦІ БУДУТЬ ЙОГО ВЛАДОЮ ТРАКТОВАНІ ТАКСАМО, ЯК НІМЦІ. Тому віримо, що на Лемківщині, Холмщині й Підляшші закипить тепер українське національне, культурне й господарське життя, що в кожному місті й у кожному селі, ген попід Краків і Варшаву, виростатимуть нові національні твердині, духові й матеріальні. Віримо, що й наші бідні, але непохитні, горді й чесні орли Карпат - лемки й хоробрі, неподатливі гірні сини холмської і підляської земель і їх теперішні гості - брати наддніпрянці й галичани-ртікачі, розуміючи місію тих західніх окраїн, зроблять усе, щоб діри й слабі місця нашої лінії Зігфріда, спричинені ріковими ударами, тепер негайно полатати і зараз же будувати нові, модерні укріплення.

Праця на Лемківщині, Холмщині й Підляшші повинна тепер іти під гаслом: БУДУЄМО ЗАХІДНІЙ КОРДОН МАЙБУТНЬОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ, ЯКОГО НЕ СФОРСУЄ НІХТО. БУДУЄМО НА КОРДОНАХ УСТІЙНИХ КНЯЗІВ, РОМАНІВ І КОРОЛЕМ ДАНИЛОМ, ЛІНІЮ, ЯКОЇ ЖИВИМ НЕ ПЕРШІЙ РАДІЧІ ВОРОГ-НАІЗДНИК!

Богдан Катамай.

ВІСТІ З УКРАЇНСЬКОГО РИТТЯ

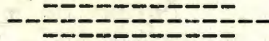
ДНЯ І.ХІ.ц.р. Губернатор теперішньої Польщі, Райхсміністер д-р Франк відвідав Сянок. Українська делегація від лемків у народніх строях привітала його хлібом і сіллю. Райхсміністер був дуже радий та обіцяв полагодити позитивно всі їхні наболілі справи.

ПОРУЧ німецького Інспекторату Шкільництва на Лемківщину, створено Український Інспекторат в Сяноці. Інспектором призначений проф. Гірняк, підінспектором о. Венгринович, який рівночасно є гімназійним катехитом.

В СЯНОЦІ засновано Український Банк і Лемківський Торговельний Союз. УКРАЇНСЬКІ Фліхтлінгстеле в Сяноці реєструє денно 200 утікачів з Галичини.

В м. ЛІСЬКУ змушено українську шкільну дітвору обходити роковини жовтневої революції. Дітвора, переходячи містом, плакала...

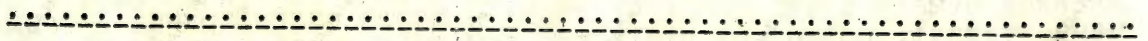
ЗНАНІ осібники, як Барановський, Рогач і інші зпід стягу ОУЧ, - руїтники на ЗУЗ і спричинники Карпато-української трагедії, знову появились вже на Лемківщині, щоби й там продовжати своє ганебно-зрадницьке ремесло.

ПО ПРИХОДІ до Варшави німецької Влади, утворився там Український Комітет. На чолі Комітету стоїть др. Ю р і й Л и п а. В Комітеті працюють: др. Г л а д и л о в и ч, як референт преси й пропаганди та звязку з німцями, др. О. Н а з а р у к, як редактор українського щоденника, що вже скоро має появитися, сот. Б. М о н к е в и ч, як керуючий відділів військово-спортового та театрального мистецтва. Вже є укр. хор і оркестра. Театр організується.

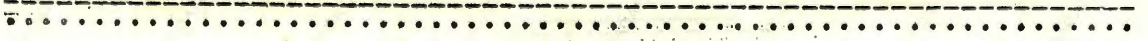
РАЙХСМІНІСТЕР Отто, привітаний у Варшаві Українською делегацією, - заявив, що всіх українців уважає на рівні з громадянами Німецької Держави.

ІЗЗА ПУСТОЇ зарозумілости польських „стратегів”, щоби рятувати свій „гонор”, вони перетворили Варшаву в твердиню, виставляючи тим безглуздіям цивільне населення на великі жертви життя і майна. В тому потерпіло багато українців, що стратили майно й остали без даху над головою. Щойно німецькі влади дали першу поміч. Для Комітету відступлено триповерховий цім, а всім зареєстрованим українцям у Комітеті, видається харчі.

ГЕТЬМАНЦІ Й СИМПАТИКИ ГЕТЬМАНСЬКОЇ ІДЕЇ!

НАДСИЛАЙТЕ НАМ ДОПИСІ ПРО ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЖИТТЯ ВАШИХ ОСЕРЕДКІВ.
 ЗАСИЛАЙТЕ СТАТТІ, СПРАВОЗДАННЯ З УЛАШТОВУВАНИХ СВЯТ, ВИСТАВ, ЗІБРАНЬ! - ЗАСИЛАЙТЕ ДОПИСІ ПРО РОБІТНИЧИЙ ПОБУТ. ЗВЕРТАЙТЕСЯ ЗА ПОРАДАМИ Й ВКАЗІВКАМИ В УСІХ СПРАВАХ ВІДНОСНО ПРАЦІ!

ЛИСТОПАДОВИЙ ЗРИВ І ГЕТЬМАН ПАВЛО СКОРОПАДСЬКИЙ

В дальшому розвитку Листопадових подій, існування Української Влади на Західніх Землях щораз то більше захитувалося. Щоби рятувати положення, Українська Національна Рада вислала дня 5. XI. 1918 року до Київа делегатів, др. О. Назарука й інж. В. Шухевича з проханням збройної допомоги від Гетьмана Павла Скоропадського.

Делегати мали на думці перш усього стягнути до Львова Січових Стрільців, що стояли в Білій Церкві під командою полк. Ф. Коновальця, що з дозволу Гетьмана зорганізував полк Січових Стрільців. Гетьман Павло Скоропадський, як каже автор книжки „Листопадові Дні” - О. Кузьма, ставився до Визвольних Змагань ЗУЗ з найбільшою прихильністю. Коли делегати зі Львова явилися у Гетьмана разом з полк. Ф. Коновальцем і представником галицьких українців у Київі, д-ром Д. Левицьким, в справі відходу Січових Стрільців на ЗУЗ, Гетьман, як описує др. О. Назарук, запитав:

„Скажіть одверто: хочете тільки „панів” вирізати”?
„Ні,- відповів др. Назарук,- хочемо будувати Українську Державу”. Гетьман, маючи досвід з нашою демократією на СУЗ, що поза знищенням українських „панів” - не розуміла жадних вищих державницьких цілей, хотів мати одверту й ясну відповідь від делегації, для якої мети звертається гона за допомогою.

Але почурши, що справа йде про будування власної держави,- змістя погодився дати матеріяльну допомогу для Західньої України: 25 вагонів збіжжя і цукру, муніцію і 5 мільйонів карбованців. Січових Стрільців не хотів зпочатку відпускати, бо Київ, де рішалася доля СУЗ і ЗУЗ, був загрожений зворні.

Одначе на прохання делегації, Гетьман згодився дати і військову допомогу. Січові Стрільці на наказ Гетьмана мали бути вислані до границі Галичини, буцім то для очищення залізниці від полонених. А дальше мали Січові Стрільці перейти „без дозволу” на терени ЗУЗ. Таку обережність Гетьман уважав за конечну ізза зовнішніх тодішніх політичних обставин! А на кінець Гетьман сказав ще делегації, що по переході Січових Стрільців за Збруч, вилучить їх зі своєї Армії. /„Листопадові Дні”, стор. 222/.

Але нажаль, мимо найбільшого державницького розуміння, мимо найщирішого бажання Гетьмана П. Скоропадського, піти у всім на зустріч Визвольним Змаганням ЗУЗ, - завдяки недержавницьким українським елементам, Західня Україна не одержала допомоги, обіцяної Гетьманом.

Делегація по розмові з Гетьманом, вдалась прямо до „Українського Клубу”, де застала Винниченка, що в тайному порозумінні з комісарем Раковським, підготовляв тоді повстання проти Гетьманської Влади на Україні. Винниченко, довідавшись від делегації про вислід авдієнції у Гетьмана, вхопився за голову й почав кричати, що делегація завалила українську справу.../„Листопадові Дні” 223/.

Винниченко, заслонившись демагогією, що мовляв - робиться повстання проти „панів”, втягнув Січових Стрільців, як головну підпору в повстання. По обговоренні цієї справи делегації з Винниченком, вирішено, що інж. В. Шухевич піде до Гетьмана заявити, що для оборони ЗУЗ вистарчить лише половина Січової формації, - тобто - коло 700 чоловік.

Але на велику шкоду Українській справі, навіть половина Січової формації не змогла стати в обороні ЗУЗ. Її стрілецька Рада, розагітована ворожими Українським Змаганням лівими агентами, від-

кинула проєкт висилки на ЗУЗ якоїнебудь військової частини для оборони Львова. Приїхала, щоправда, тільки українська місія чи делегація з Києва з відозвами та обіцянками організації „корпусу оборони східної Галичини“, якого Львів ніколи не побачив... А делегат від ЗУЗ, інж. В. Шухевич замість з допомогою, вернувся до Львова сам.

Ось таке було розуміння в українських лівих лідерів будування власної держави.

В той час, коли Гетьман звільнив з в'язниці Петлюру на його слово чести, що не буде шкодити Українській справі й пок. П. Коновальцеві дозволив формувати Січових Стрільців для оборони України, вони попавши під вплив чужинецьких висулжників, як Винниченки й Шаповали, зішли з державницького шляху на манівці.

Цей і подібні йому випадки були причиною р у ї н и й у п а д к у молоді держави.

Сьогодні Україна опинилася в далеко складніших обставинах, як перед двадцятьма роками. Світові події котяться нестримним колесом побіч нашої безпорадності. То ж будьмо дуже обережні, щоб у слушний момент, що напевно прийде, не погторити старих чи їм подібних гріхів на шкоду ворогами пониженої нашої Батьківщині.

Р. Тривар.

Яр-За

МІНУЛО ДВАДЦЯТЬ ЛІТ

Проходять дні, тверді, бурхливі,
Крізь цей несупокійний світ -
Та не прийде ніколи буря, злива,
Щоб днів колишніх стерла слід.
Тоді на Схід ішли й на Захід
Стрільці по лавр нових побід...
Вже пролетіло - як крилаті птахи
Над полем боїв - шляхами тими
Пройшло вже двадцять неспокійних літ.

В ПАМ'ЯТЬ ЛИСТОПАДОВОГО ЗРИВУ 1918 РОКУ

Дня 20.Х.ср. о.Пралат др.П.Вергун відправив Службу Божу в Память Листопадового Зриву 1918 р. та Панахиду за Поляглих на Полі Божі і Замучених в окупантських в'язницях за краще Завтра Укр. Нації. Каплиця була заповнена великим числом Українського Громадянства всіх Українських Земель - Східної і Західної України, Карпатської України та Буковини й Бесарабії.

Ці великі Роковини Збройного Чину ЗУЗ вшанував своєю присутністю Гетьман Всієї України П. Скоропадський з ВПГетьманівною Єлисаветою, що увійшли до каплиці в супроводі Начальника Орг. Відділу СГД, полк. В. Мурашка, Начальника Гетьманської Канцелярії, інж. С. Шемета та інших Представників Гетьманського Руху.

Отець др.Вергун у своїй глибоко-змістовній проповіді, згадуючи сучасне українське положення, підкреслив значіння ЄДНОСТІ ЧИНУ ТА ПІДПОРЯДКУВАННЯ ЙОГО ОДНОМУ ПРОВОДОВІ.

Після проповіді о. Пралат др.Вергун наголос відмовив молитву за кращу долю Українського Народу.

Накінець хор української молоді відспівав під дірігентурою пана Зар-Зарицького „Боже Великий“...

Громадянство опустило каплицю піднесене на дусі та з непереможною вірою в неминучу перемогу стремління Української Нації.

СВЯТКУВАННЯ 21-ИХ РОКОВИН ЛИСТОПАДОВОГО ЗРИВУ

Заходами Місцевої Організації СГД у Берліні відбулися 4.XI.бр., у власній домівці при Чолендорфштр. 6, Святочні Сходини, присвячені Памяті Збройного Чину І-го Листопада 1918 року на Західніх Українських Землях.

Вже годину перед початком Свята, домівка почала наповнятися Укр. Громадянством, що без огляду на політичні переконання, заманило розуміння Ідеї Листопадового Зриву.

Між присутніми - ФВГетьман, ВПГетьманівна Єлисавета, члени Гетьманської Управи, та багато інших визначних старших Українських Громадян і Гетьманська Молодь.

Начальник М.О. СГД Чьген Криволап, привітавши ЙСФВГГетьмана, ВПГетьманівну та Гостей, коротким словом, відкрив Святочні Сходини, даючи слово Начальникові Орг. Відділу СГД, полк. В. Мурашкові.

Промовець у своїм яркім і зворушливм слові, підчеркнувши значіння Листопадового Зриву, героїстко його Творців, згадавши про бажання Гетьмана П. Скоропадського всіми засобами допомогти Визвольним Змаганням Західньої України /ясні оплески на честь ФВ ПГетьмана переривають промову/, - продовжав:

„І-ий Листопада 1918 р. розірвав сервілістичну традицію вірних „тирольців Сходу“, назавжди, на віки вічні. Тоді Галицька вітка Українського народу зрозуміла, що: „Не колотитися ж нам, як б-тарі загнаній в огорожу і батоженій страхом“....

...„І-ий Листопада впаг. Львів упав під ударами порога. Однак не були то удари молота по віку труни, куди хотіла запакувати Галицьку Україну Польша. - Не діждалася. Справдилися слова поета: „І на хресті отім без ката й без царя вас біснுவатих розпнуть, розітнуть, розірвуть, а кровю вашою собаки, собак напоять“. Довгі століття лежатиме Польша, заслужено, сподівано в руїнах. Під своїми румовищами однак погребала вона, на наше нещастя, також нашу Галицьку Волость. З драматичним гумором говоримо між собою: „Ось, маємо вже й Соборну Україну“....

...„Впаг І-ий Листопада, та не впала слава того дня. Як пориваюча на майбутній ЧИН легенда - нестиметься та слава ріками та епохами понад широкими просторами України. Божою симфонією говоритиме вона про той могутній ЗРИВ, а основним акордом у тій симфонії будуть завжди слова десятника Б о ч а н а, який, поцілений в голову на Головному двірці Львова, кричав з останніх сил: „Вперед хлопці! Хай Вам Бог допоможе“....

„Ми віримо, що нам Бог допоможе. З руїн і згарив сучасної війни вирисовується вже новий І-ий Листопад. Треба тільки сильніше вірити та непереможно хотіти!“.... /Гучні оплески/. Після промови полк. В. Мурашко вручив Гетьманові український державний знак - Тризуб, який власноручно виробив з бронзи бунчужний Павло Криськів. ФВГетьман подякував за так щедрий дарунок, а присутні наділили п.Криськова гучними оплесками. По відспіванні Національного Гімну „Ще не вмерла“, присутні ще довго проводили час при обговоренні різних питань про сучасні події.

.....

Історію - якщо дивитись на неї як на „учительку життя“ - треба мати у своїй крові, у своїй традиції і у своїй культурі.

В. Липинський.

Д В І Д О Р О Г И

До нас та до наших знайомих звертаються українці з території б. Польщі зі запитам: які організації дозволені в Німеччині? До котрої краще нам належати? Чи правда, що Гетьманці порозумілися з ОУН? Оці, та з ними пов'язані питання, летять до нас з кожною поштою. Щоб заощадити час, подаємо загальну відповідь тимчасом у найкоротшій формі.

На території Вел. Німеччини, Протекторату Чех і Морави, як також очевидно й на всіх областях німецьких впливів, дозволені дві українські організації: Гетьманська Організація та УНО. Нам, Гетьманцям, компетентні німецькі чинники дали були вільний вибір: реєструвати таку організацію, яку самі хочемо. Вибір з нашої сторони впав на „Українську Громаду в Німеччині“, філії якої і закладаються зараз на всіх вищезгаданих теренах. Відповідальність за „Українську Громаду в Німеччині“ несуть отже не тільки вибрані органи „Укр. Громади“, але також і Гетьманський Провід.

Відношення до Гетьманців і УНО є десьди й завжди однакове, й неправду говорять ті наші „земляки“, які властивим їм звичаєм піддурювати „націю понад усе“, торочать нашим людям: „ми одинока дозволена тут організація“. Вартість тих тверджень така сама, як і гасел: „хто за Україну, той з нами“/„рождями“/... Літом пр. Гетьманська Управа в своїй відозві „До Гетьманців у Німеччині й Протектораті“ писала:

....„УКРАЇНЦІ ДОСЯГНУТЬ СВОЄІ МЕТІ ЛИШЕ В ТІМ ВИПАДКУ, КОЛИ ВОНИ ТОГО ВЕЛИКОГО БЛАГА САМІ БУДУТЬ ГІДНІ. УКРАЇНЦІ, ЩО ХОТЯТЬ ЗДОБУТИ СВОЮ ДЕРЖАВУ, ПОВИННІ БУТИ ГОТОВИМИ ДО ДОВГОЇ, ТЯЖКОЇ БОРОТБИ Й ЧЕ ПОКЛАДАТИ НАДІЇ НА ТЕ, ЩО ДО НИХ ХТОСЬ СТОРОННІЙ ПРИЙДЕ Й ВСЕ ІМ ЗРОБИТЬ“.

....„Одне з основних наших завдань - це об'єднати здорові українські сили. Частинно ми їх уже об'єднали й енергічно працюватимемо в цьому напрямі далі. Але ми не будемо шукати зближення з такими українськими угрупованнями, що в своїй чинності не дотримуються засади берегти свою національну свободу й гідність, ідуть на компроміси зі своїм сумлінням і нагіть роблять неукраїнське діло. Тому, до речі, ні за яких умов ми - Гетьманці - з ОУН /УНО/ об'єднуватися не будемо, коли ж в ОУН є все ж, особливо на переберії, люди, що шире вірять у позитивну цінність діяльності ОУН для української справи, то провід ОУН і ближчі до нього кола тієї організації, очевидно, не можуть не розуміти, що вони роблять Українському Ділу величезну шкоду. Вони служать в очах чужинців показником того, ніби Український нарід без чести й моральних основ; вони захитують в очах українських людей усі укр. авторитети, для того, щоби зробити з Українства пісок для легшого його опанування; вони розкладають те, що для кожного українця найдорожче, - українську молодь; вони своєю безпринципністю часто служать неукраїнському ділу, часто навіть виконують ворожу українській справі роботу. На язиці в них гарні й чесні слова в відношенні до нашої Батьківщини, а на ділі вся їхня робота одна мізерія і розклад“....

....„Доки такі українські елементи в корінні не переродяться і не стануть на шлях чести, гідности й любови до свого українського імени, доти об'єднуватися з ними було б самогубством“.

На цих незмінних морально-політичних засадах опирається Гетьманський Рух уже повних двадцять літ, і ніколи з них не зійде. Думати, що побудувати Українську Державу зможуть хлопчачки, які

зруйнували Карпатську Україну, або пройдисвіти, що продукують безконечні гасла без усякого криття, з однією метою - призбирати гріш на ожидовлені свої родини, - не вільно кожному українському державникові, й заборонено кожному Гетьманцеві. На наших очах відбуваються свіжі дивогляди: іде, наприклад п. Смаль-Стоцький, знаний зі свого сервілізму до Польщі, шукати тісного повязання з ОУН./Спілка заграничної верхівки ОУН в УНР дагується ще зперед кількох років, після якої то здержано саботажеву акцію в Галичині/. Іде, бо знає, що всі сім смертних гріхів, плекані п. Стоцьким від народження, не дають йому найменшої змоги звязатися з Гетьманцями. Де ж би він осмілився пропонувати нам таке: „Ви будете проводом, а УНР нехай буде собі урядом”. А от ОУН він пропонував і, думаємо, що вони собі договорились: „своя своїх опознаша”. Поеднання споріднених елементів можна на еміграції зібрати число, - немаж бо ніякої засадничої різниці між УНР та ОУН. Правдоподібно таке число вони й зберуть, використовуючи незорієнтованість української еміграції. Однак спекуляціями ніколи й ніякої України побудувати нам не пощастить. На цім „патріотичнім ділі” можна урвати тут і там певну суму гроша, призначеного не для української справи, але робити таку саме „політику” не можуть, бо не сміють, українські державники, тимбільше Гетьманці. Гетьманці в цих тяжких обставинах взяли на себе тягар втримати національну гідність і честь понад агентурними спекуляціями Гуляй-Поля. Ніякі сили їх з того шляху не зібють і ніякими грішми з нього їх ніхто не звабить.

Лежать отже перед українцями дві дороги:

Т е р н и с т а путь Українського Державника, якою ідуть Гетьманці, без галасу й пустомелля; та дорога, стелена ОУН, з крикливими образами та моментальними ефектами. Вибирати нашим людям вільно одну й другу, бо однаково вони признані законом Великої Німеччини. Треба однак пам'ятати, що й д у т ь вони - на наше повне пересвідчення - у протилежних напрямках: оунівська дорога веде до анархії й забуття, -- державницька дорога - терниста й тяжка провадить до Гетьманського Київа.

„ПРОБОЄМ” ПРОВОКУЄ

Оунівські вожаки, довідавшись, що полк. В. Мурашко запрошений до інтернату української гімназії в Модржанах, наморили кількох „унів”/21-літні хлопчак, які ніколи не були приняті до гімназії/- для задемонстрування свого негодування з приводу відвідин Гетьманця. І хоч та „молодь” обмежилася тільки до вигуків під носом „хай живе вождь”, то редакція „Пробоем” не завагалася збрехати, мовляв, полк. Мурашка висвистано... Така брехня нікого не здигує, бо знаємо, що „вождям” на саму згадку про полк. Мурашка, як того, що займає провідне місце в Гетьманському Русі, пробігать справді тілом мурашки... На доказ „пробоевської” провокації, поміщуємо нижче листа Голови Батьківського Комітету п. М. Скидана, що був друкований в органі „Українська Дійсність”.

ДО ХВ. РЕДАКЦІЇ ЧАСОПИСУ „ПРОБОЄМ” У ПРАЗІ

В ч. 16 Вашого часопису є замітка „Мурашко висвистаний” такого змісту: „Дня 10.Х. вліз Василь Мурашко, скоропадчук, між українську молодь в Модржанах, щоб там, перебачте за слово, між іншим ширити т.зр.гетьманську пропаганду. Але заки на щось змігся, був висвистаний українською молоддю, яка знає вже наміри „ясновельможних”, хоч би вони себе називали й „мурашками”. Своїм змістом наведена замітка цілковито не відповідає правді та є дуже шкідливою. А це мене зобов'язує, як голову Батьківського Комітету, на неї відповісти.

Насамперед п.інж.В.Мурашко не „вліз” між українську молодь, а був до інтернату гімназії запрошений мною, як головою Батьківського Комітету та головою Кураторії інтернату, і прийшов у моїм товаристві.

Пан інж.В. Мурашко був запрошений мною, перед його виїздом до Берліна, за-для того, щоб познайомити його на місці з тим, як негайно потребує багато наших дітей одяг, взуття тощо. А він своє старання, скероване в поміч гімназії, виявив уже було перед тим.

Наша гімназіяльна молодь його не висвистала; своє невдоволення його присутністю виявила молодь, що за три години перед тим, без усякого офіційного повідомлення, прибула в кількості 30 осіб з Відня. З них лише 7 осіб було допущено до вступних іспитів. Останні всі не мали відповідної освіти і були хлопці старші віком 13-21 р. Але навіть і вони значно пристойніше заховувались, ніж то випливає з наведеної замітки. В цій справі дирекція гімназії надіслала Вам відповідне повідомлення і просила його надрукувати. Але, замість того повідомлення, появилася згадана замітка, з якої випливає, що наша молодь, замість учитись, займається висвистуванням своїх гостей.

Я вже особисто просив п. редактора і панів членів президії УНО, не робити таких прислуг нашій гімназії, але мій голос залишився голосом вопіючого в пустині. Знаю рівнож, що редакції були заслані певні спростування, але редакція Вашого часопису їх не друкує. А все це примушує мене копію цього листа, який є одночасно і спростуванням на згадану замітку „Мурашко висвистаний”, надіслати принаймні тим особам і організаціям, які надсилають гімназії більші пожертви. Щоб у них, після прочитання Вашої замітки, не порстало огірчення, що їхні шляхетні жертви йдуть на марне, бо молодь, яку вони підпирають в студіях не вчиться, а висвистує своїх гостей.

Ні, так воно не було й не є!

Як голова Батьківського Комітету, ще раз прошу Редакцію Вашого часопису не виставляти в такому неправдивому й шкідливому світлі нашу молодь.

Модржани, дня 25.Х.1939.

М. Скидан /в. р./
Голова Батьківського Комітету.

.....

ВІД РЕДАКЦІЇ. Просимо всіх Читачів органу „На Відсіч” своєчасно повідомляти нас про зміну адреси. В противному разі, ізза браку більшості кількості в редакції примірників, ті численні реклямації не будуть узяті до уваги!

.....

ЗАКЛИК

Управа Місцевої Організації СГД звертається до Гетьманців, Симпатиків Гетьманської Ідеї та до всіх Українських Громадян - піти на зустріч її закликіві.

Зі збільшенням числа членів М. О. - Управа вважала за потрібне поширити свою діяльність. Першим таким почином було видання свого власного Органу „На Відсіч“. В наміченому пляні дальшої діяльності, постановлено видавати реферати на різні теми окремими відбитками. Одначе це все звязане з коштами, яких не всилі само членство М. О. покривати.

Віriamo, що кожний Українець зрозуміє сучасне положення і не відмовиться прийти зі скромною допомогою на Організаційний Фонд. Бо сьогодні, як ніколи, відчувається брак преси, яка бодай частинно заповнювала би ту люку, що повстала зі зміною теперішнього положення в українському житті.

Дотепер Українська еміграція могла користатися пресою з Рідних Земель. Сьогодні це неможливе. А це не значить, що ізза несприятливого для нас, хвилевого положення, маємо остати без рідного друкованого слова. Навпаки - з подвоєною енергією мусимо працювати над поліпшенням кращого Завтра Української Нації.

Не сміємо допустити, щоби втікачі, що щораз то більше напливають з Рідного Краю, остали без друкованого слова.

Даймо доказ перед чужиною розуміння і любови до нашої Визвольної Боротьби!

Пам'ятаймо, що тільки власним трудом, потом і власною кровю виберемо належні нам права!

Не занедбуймо найменшої ділянки на полі наших змагань!

Лише тоді докажемо перед чужинецьким світом, що ми гідні стати в ряди вільних і сильних націй.

Прийміть наш заклик щиро, й прийдіть зі скромною матеріальною допомогою, щоб уможливити дальшу тяжку українську працю на ч у ж и н і!

Гроші надсилати долученим чеком, з допискою „Na Widsitsch“.

Берлін, 15.XI.- 1939.

УПРАВА М.О. СГД.

О. Олесь

ВІРА В ПРАВДУ Й СИЛУ

Не той переміг ще, хто військо розбив,

І нарід примусив мовчати:

Хто помстою, гнівом запалить рабів

І списи їм вирве й гармати.

А той є розбитий, хто віру в бою

Згубив в свою правду і силу.....

Нахилить він голову низько свою,

В ярмо її встромить похилу.

Передплачуєте,

Читайте,

Поширюйте

Орган Української Державницької Думки на "міграції"

НАЦІЯ В ПОХОДІ

Замовляйте

Орган політичний, господарський і господарсько-культурний

УКРАЇНСЬКА ДІЙСНІСТЬ

Виходить в Празі

Поширюйте видану заходом „УКРАЇНСЬКОЇ АКЦІЇ” книжку

І М П О Л Е Н Н І Х Т С Н О Б С !

В книжці збір автентичних світлин і документів, що яскраво насвітлюють методи пововенної Польщі в її боротьбі з українством.

Всі ці видання можна замовляти через Адміністрацію „На Відсіч”

.....
Адреса Редакції: NA WIDSITSCH' - Berlin W 30, Nollendorf-
platz 6, 2 Treppen.
.....